

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В
КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ»**

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Економіка»
Факультет	Економічний
Кафедра	Економіки та фінансів
Семестр	2
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к.е.н., доц. Коваль Лариса Антонівна
Контактна інформація	lara.kv@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>У сучасному конкурентному економічному середовищі актуальності набуває не тільки налагодження бізнес-процесів як одного з напрямків роботи з внутрішнім середовищем, але і приведення їх у відповідність до швидкозмінних вимог зовнішнього середовища.</p> <p>Сучасні умови ведення бізнесу потребують реалізації великої кількості бізнес-процесів. З метою ухвалення управлінських рішень доцільно проводити якісне моделювання бізнес-процесів для створення інформаційно-аналітичного забезпечення завдань фінансового управління суб'єктів господарювання. Структуроване подання змісту бізнес-процесів, що є можливим із застосуванням сучасних цифрових технологій, дозволяє донести до цільової аудиторії важливі акценти щодо стану досліджуваної предметної галузі в економічній сфері, сформулювати обґрунтовані висновки для прийняття управлінських рішень у економічній сфері. Однією з проблем, яка постає у процесі дослідження предметної галузі в економічній сфері, є вибір правильного підходу до систематизації та структурування бізнес-процесів, які можуть охоплювати комплекс фінансово-економічних завдань і функцій. Помилки в організації реалізації означених бізнес-процесів знижують ефективність діяльності суб'єктів господарювання, адже можуть викликати неправильну інтерпретацію ситуації, яка склалася із економічною системою або явищем, особами, що ухвалюють управлінські рішення.</p>
Мета та цілі	<p>Метою даного курсу є розкриття базових теоретико-методологічних положень управління сучасною організацією на основі реалізації процесно-орієнтованого підходу, формування умінь виділення, опису, діагностики та оптимізації бізнес-процесів організації, створення процесних структур управління організацією, вивчення практичного досвіду удосконалення бізнес-процесів.</p> <p>Для досягнення цієї мети студентам необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none">осмислення еволюційних процесів розвитку управлінської науки та передумов появи процесно-орієнтованого підходу до управління організаціями;

	<ul style="list-style-type: none"> • розкриття суті та особливостей процесно-орієнтованого підходу до управління організацією, його переваг в умовах значних змін у зовнішньому середовищі; • вивчення методологічних принципів управління організаціями на основі реалізації процесного підходу, який передбачає виділення бізнес-процесів, їх опис, аналіз, регламентацію та оптимізацію; • оволодіння методичним інструментарієм діагностики бізнес-процесів підприємства, оцінювання їх ефективності; • розкриття змісту основних концепцій удосконалення бізнес-процесів організації, вивчення методологічних положень їх реалізації у практичній площині з метою вирішення комплексу завдань адаптивного розвитку; • оволодіння навиками роботи з програмними продуктами, які дозволяють описувати, моделювати та оптимізувати бізнес-процеси організації, формувати передумови реалізації її конкурентоспроможного потенціалу; • ознайомлення з досвідом ефективного управління бізнес-процесами у провідних компаніях світу, вивчення можливостей його адаптації на вітчизняних підприємствах. <p>Вказані позиції формують завдання курсу.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>Після вивчення дисципліни «Моделювання бізнес-процесів в конкурентному середовищі» студенти повинні володіти інструментальними, міжособистісними, системними та спеціальними компетенціями, а саме:</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p> <p>СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження. СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси. СК13. Здатність швидко адаптувати соціально-економічну систему до мінливого середовища в умовах обмеженості ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку</p> <p>Результати навчання:</p> <p>ПРН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. ПРН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами. ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів. ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем. ПРН15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення. ПРН17. Планувати та проектувати розвиток соціально-економічних систем в умовах мінливого середовища та обмеженості ресурсів з</p>

	дотриманням принципів сталого розвитку.
Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: здатність генерувати нові ідеї (креативність), здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність розробляти та управляти проектами, раціонально планувати робочий час, здатність логічно і системно мислити, креативність, толерантність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Управління людськими ресурсами», «Фінансове забезпечення соціально-економічних систем», «Інноваційна та інвестиційна політика».

<i>СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ</i>			
Тема	План, короткі тези	Завдання	Кількість балів
Тема 1. Процесний підхід до управління	Мета, об'єкт, предмет і структура курсу. Розуміння процесного підходу. Зміст процесного підходу до управління. Сутність поняття «бізнес-процес». Класифікація бізнес-процесів. Функціональна і процесна моделі управління. Застосування процесного підходу у побудові та управлінні організацією. Застосування процесного підходу у створенні доданої споживчої цінності.	Тести, питання	7,5
Тема 2. Бізнес-процеси, їх характеристика	Сутність поняття «бізнес-процес». Головні складові і опис бізнес-процесу. Бізнес-процес і його головні складові. Моделювання бізнес-процесів. Методологія опису бізнес-процесів. Нотація IDEF ₀ і рекомендації щодо її застосування.	практичні завдання	7,5
Тема 3. Формування бізнес-моделі підприємства, як інструменту управління	Сутність поняття бізнес-моделі. Еволюція бізнес-моделей. Класифікація бізнес-моделей підприємства. Методи опису бізнес-процесів. Моделювання бізнес-процесів. Сутність і структура регламенту бізнес-процесів. Процес перетворення вихідних даних в економічні результати. Підходи до опису бізнес-моделі підприємства. Методологічна платформа бізнес-моделі підприємства. Вимоги до забезпечення документування бізнес-процесів. Структура регламенту виконання бізнес процесу. Використання процесного підходу у розробці моделей управління підприємством: модель СУЯ.	практичні завдання	7,5
Тема 4. Сутність реінжинірингу бізнес-процесів	Цілі і завдання реінжинірингу. Сутність і принципи реінжинірингу бізнес-процесів. Класифікація реінжинірингу бізнес-процесів. Технологія реінжинірингу бізнеспроцесів. Етапи проекту реінжинірингу бізнес-процесів. Розроблення бізнес-моделі організації. Організаційне забезпечення реінжинірингу бізнес-процесів. Об'єкти та суб'єкти реінжинірингу. Огляд усіх видів забезпечення реінжинірингу бізнес-процесів. Огляд методики розрахунку собівартості реінжинірингу на підприємстві.	практичні завдання	7,5

Тема 5. Методології моделювання бізнес-процесів та управління якістю бізнес-процесів	Необхідність удосконалення управління підприємницькою структурою. Підходи до вдосконалення бізнес-процесів Інструменти удосконалення бізнесу. Категорії статистичних методів управління якістю бізнес-процесів. Статистичні методи управління якістю бізнес-процесів загального призначення.	практичні завдання	7,5
Тема 6. Ресурсна бізнес- модель підприємства. Інформаційна бізнес-модель підприємства	Теоретичні основи ресурсного підходу до управління підприємством. Сутність ресурсного підходу до управління підприємством. Сутність, види та структура ресурсів підприємства. Управління підприємством на основі ресурсної бізнес-моделі. Оптимізація розподілу сировинних ресурсів на підприємстві. Пошук оптимального рішення формування запасів ресурсів та їх використання. Теоретичний базис інформаційної бізнес-моделі підприємства. Основні поняття і елементи інформаційної бізнес-моделі. Інформаційне середовище економічної діяльності підприємств. Інформаційні системи: розвиток, види, характеристика. Формування інформаційної бізнес-моделі підприємства. Способи представлення інформаційної бізнес-моделі підприємства. Методика формування інформаційної бізнес-моделі підприємства.	практичні завдання	7,5
Тема 7. Матрична бізнес-модель підприємства	Теоретичний базис матричної бізнес-моделі. Основні поняття і види матричних моделей в економіці. Матричні інструменти в системі управління підприємством. Економічні матричні моделі в оцінці ефективності діяльності підприємства. Підсистеми формування матричної бізнес-моделі підприємства. Формування матричної бізнес-моделі підприємства у зовнішньому середовищі. Методика формування матричної бізнес-моделі підприємства.	практичні завдання	7,5
Тема 8. Компетентнісна бізнес-модель підприємства	Компетентнісна бізнес-модель підприємства. Сутність і основні елементи об'ємної («3D») бізнес-моделі підприємства. Концепція формування об'ємної моделі управління. Методика побудови «3D-моделі» управління витратами обігу.	практичні завдання	7,5

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Автоматизація бізнес процесів : навчальний посібник до практичних занять для студ. спеціальності "Автоматизація та комп'ютерноінтегровані технології" / уклад. О. Бунке. – 2-ге вид. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 39 с.
2. Коваль Л. А. Формування процесного підходу до управління підприємством на основі бізнес-процесів / Ю. Гончаров, М. Ткачук, Л. Коваль - Київ, Наукове видання «РОЗВИТОК МІСТА», випуск 2 (02), 2024, – с.27-38.
3. Копп А. М. Аналіз та вдосконалення бізнес-процесів організації із застосуванням референтних моделей / А. М. Копп, Д. Л. Орловський // Інформаційні технології: сучасний стан та перспективи : кол. монографія / Г. В. Альошин [та ін.] ; заг. ред. В. С. Пономаренко. – Харків : ДІСА ПЛЮС, 2018. – 16 с.
4. Коюда В. О. Бізнес-процеси сучасного промислового підприємства / В. О. Коюда, М. І. Пасько // Бізнес Інформ. – 2018. – № 1. – С. 302–311.

5. Моделювання бізнес-процесів та управління IT-проектами : навчальний посібник / Є. М. Крижановський, А. Р. Яцолт, С. О. Жуков, О. М. Козачко. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 91 с.
6. Пістунов І. М. Моделювання бізнес процесів [Електронне видання] : навчальний посібник / І. М. Пістунов. – Дніпро : НТУ "ДП", 2021. – 130 с.
7. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів : підручник / С. В. Козир, В. В. Слесарев, С. А. Ус та ін. – Дніпро : НТУ "ДП", 2022. – 163 с.
8. Орловський Д. Л. Бізнес-процеси підприємства: моделювання, аналіз, удосконалення : навч. посіб. для студентів, що навчаються за спец. 122 "Комп'ютерні науки та інформаційні технології" : у 2 ч. / Д. Л. Орловський. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – Ч. 1 : Моделювання бізнес-процесів: методи та засоби. – 335 с.
9. Орловський Д. Л. Бізнес-процеси підприємства: моделювання, аналіз, удосконалення : навч. посіб. для студентів, що навчаються за спец. 122 "Комп'ютерні науки та інформаційні технології" : у 2 ч. / Д. Л. Орловський. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – Ч. 2 : Бізнес-процеси: аналіз, управління, удосконалення. – 432 с.
10. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами: Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2014. – 158 с.
11. Моделювання бізнес-процесів у фінансовій сфері (спец. 6.02.072.110) / уклад. С. В. Лелюк [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9148>.
12. Aris community. – Access mode : <https://www.ariscommunity.com>.
13. BPMN постер. – Режим доступу : <http://www.bpmb.de/index.php/BPMNPoster>.
14. Business process management for dummies. – Access mode : <https://www.ibm.com/downloads/cas/B4R8JWK0>.
15. Business Process Modeling. PowerDesigner® 16.1. – Access mode : https://infocenter.sybase.com/help/topic/com.sybase.infocenter.dc38088.1610/doc/pdf/business_process_modeling.pdf.
16. Реінжиніринг бізнес-процесів : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Бізнесадміністрування» / О. М. Олійник, С. В. Маркова, О.О. Головань, А. С. Чкан. – Запоріжжя: ЗНУ, 2017. – 72 с.
17. Ніколайчук О.А. Н 67 Управління бізнес-процесами в туризмі [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / О.А. Ніколайчук ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. ТуганБарановського, каф. туризму та країнознавства. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. – 45 с.
18. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів / О.Б. Данченко. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 238 с.

Додаткові ресурси

1. Бібліотека ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».
2. Moodle-система Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Режим доступу: <http://edu.regi.rovno.ua/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ	
Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	30
Змістовий модуль 2 (теми 5-8)	30
Підсумковий контроль (теми 1-8)– екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни